

Åbent brev til fødevareminister Rasmus Prehn, miljøminister Lea Wermelin og medlemmerne af Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

15.03.21

Glem ikke marknaturen i landbrugspakken

Dansk Ornitologiske Forening/BirdLife-Danmark (DOF), Danmarks Jægerforbund (DJ) og Danmarks Biavlerforening vil hermed henlede regeringens og Miljø- og Fødevareudvalgets opmærksomhed på vigtigheden af – ud over at varetage klimahensynene – også at indtænke marknaturen i den landbrugspakke, der just nu forhandles.

Herunder opfordrer foreningerne regeringen og Folketinget til at sikre:

- at det gøres til en norm for god landbrugs- og miljømæssig skik (og dermed en forudsætning for opnåelse af basisindkomststøtte), at mindst 10 % af den enkelte ejendom fremstår med udyrkede landskabslementer som eksempelvis braklagte arealer, levende hegn og ubevoksede skel, træer, vandhuller og vandløb samt bufferzoner omkring de varige landskabslementer, jf. i øvrigt afsnit 2.2.2. i EU's Biodiversitetsstrategi¹.
- at der på den enkelte ejendom udtages minimum 5 % af omdriftsarealet til brak eller andre lysåbne levesteder, samt
- at de supplerende tilskud (i form af de såkaldte Eco-schemes), der fremover vil kunne ydes til landbruget, målrettes efter en kvalificeret plan mod de arter, der i dag notorisk går tilbage som følge af intensiveringen, og alene ydes til tiltag, der fremmer naturkvaliteten, og som rækker ud over gældende lovgivningskrav og god landbrugs- og miljømæssig skik.

Ud over at bidrage til biodiversiteten – og dermed også for landbruget vigtige økosystemtjenester som bestøvning og naturlig skadedyrskontrol – vil disse tiltag også i sig selv bidrage til øget kulstofbinding og dermed reduceret udledning af klimagasser.

Vi står som bekendt over for *to* omfattende kriser, nemlig *både* en klima- og en biodiversitetskriser. Og fra vore tre foreningers side kan vi ikke understrege tydeligt nok, hvor vigtigt det er at samtænke løsningerne på de to kriser, herunder for alt i verden sikre, at løsningen på den ene ikke blot *gør* den anden værre *et vise versa*. Vi skal i den forbindelse ikke undlade at henlede opmærksomheden på, at Økologisk Landsforening faktisk har udviklet en model for fremtidige tilskudsordninger, der medtænker begge forhold, og som burde tjene til inspiration.

Vi støtter naturligvis også massive udtag af lavbundslande, som konverteres til fugtige, ekstensivt græssede enge og moser, og udlægning af større sammenhængende naturnationalparker, hvor beskyttelse af biodiversiteten sættes i højsædet. Men agerlandet vil fortsat udgøre langt den mest udbredte landskabstype, og derfor er det OGSÅ vigtig at tage vare på marknaturen, hvis vi vil opretholde et

¹ MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET: EU's biodiversitetsstrategi for 2030, Naturen skal bringes tilbage i vores liv. COM (2020) 380 final.

naturindhold i hele landskabet. Som det er lige nu, er landbrugslandet i en dyb og fortsat eskalerende biodiversitetskrise.

For fuglenes vedkommende, så blev tidligere tiders så almindelige og folkekære landbrugsfuglearter som vibe, agerhøne, sanglærke, bomlærke, stær og gulspurv sat på rødlisten ved den seneste revision i 2019 – simpelthen fordi deres bestande er i frit fald. Ved den samme revision endte i alt 107 ud af 244 vurderede arter af vilde bier på rødlisten – svarende til 44 %. Det skyldes ikke mindst fødemangel og mangel på passende redesteder. Mens der tidligere var måske 44 forskellige blomsterarter i landbrugslandet, der leverede pollen gennem det meste af sommerhalvåret, så er der i dag kun 12-14 betydende pollenleverandører – og det mærker biavlens også i form af forhøjet vinterdødelighed hos honningbierne.

Også markvildtet har trange kår. Harebestanden er, ligesom fugle- og insektarterne i agerlandet, gået voldsomt tilbage som følge af intensiveringen i landbruget og deraf følgende tab af variation og levesteder i agerlandet.

Regeringen og Folketinget har nu en enestående chance for at bringe disse dramatiske fald i bestandene blandt landbrugslandets fugle-, insekt- og vildtarter til ophør, og faktisk at vende disse fald til fremgang. Tyske forskere² har således ved modelberegninger vist, at såfremt brakarealet øges fra 1,6 til 10 % af det samlede, tyske landbrugsareal, vil bestandene af landbrugslandsfugle gå 60 % frem – og yderligere 17 %, hvis græsarealet derudover udvides med 3 %. *Samtidig* med at emissionen af drivhusgasser minimeres.

Vi skal derfor på det kraftigste opfordre til, at regeringen og Folketinget går på to ben i arbejdet med landbrugspakken og på én og samme tid sikrer såvel klima som biodiversitet, herunder også marknaturen. Ved at udnytte mulighederne i den nye CAP, herunder at gøre naturhensyn til en betingelse for landbrugsstøtte, kan indsatsen tilmed ske udgiftsneutralt for såvel staten som landbruget, der kan opretholde støtten på arealer, det ikke kan betale sig at dyrke – også selv om de lades udyrkede.

Fra vores tre foreninger følger vi meget gerne op med forslag til konkrete tiltag til fremme af kvaliteten i marknaturen, der vil kunne udmøntes i form af målrettede Eco-schemes.

Med venlig hilsen

Egon Østergaard

Dansk Ornitologisk Forening/
Birdlife-Danmark

Arne T. Henriksen

Danmarks Biavlerforening

Claus Lind Christensen

Danmarks Jægerforbund

² [Busch, M., Katzenberger, J., Trautmann, S., Gerlach, B., Schmeister, R. & Sudfeldt, C. \(2020\) Drivers of population change in common farmland birds in Germany. *Bird Conservation International*, p. 1-20 BirdLife International, doi:10.1017/S0959270919000480](https://doi.org/10.1017/S0959270919000480)